

A pedagógusok háza helye és szerepe a romániai oktatási rendszerben

A pedagógusok háza Románia minden megyéjében működő tanügyi intézmény, amely a Tanügyminisztériumnak, valamint megyei szinten a Tanfelügyelőségnek van alárendelve.

Önálló jogi személyiséggel rendelkezik, saját székhellyel, és partner-kapcsolatokat épít(het) ki és működtethet a különböző típusú oktatási intézményekkel, tudományos kutatóintézetekkel, különféle minisztériumokkal, tudományos szakmai társaságokkal, könyvtárakkal, hazai és külföldi kormány- és civilszervezetekkel, mindazokkal, akik az oktatás és nevelés terén feladatot, felelősséget vállalnak.

A pedagógusok háza feladatkörei

Egyöntetűen elfogadott tény, hogy a minőségi és performáns oktatás kialakításának és működtetésének feltétele a jól felkészült és szakmája iránt elhivatott pedagógustársadalom léte. Mindannyiunknak jó tanítókra, tanárookra van szükségünk, olyanokra, akiknek felkészültsége és odaadása elismert és megbecsült. Az iskolai munka folytonos erő kifejtését/energiát követel, olykor frusztráló hatású és rövidtávon nincsenek azonnali és tettenérhető eredményei, de mindig vizsgázást nyer a végzett diákok iskolai vagy társadalmi-szociális sikerei által. Ennek elérése érdekében a tanszemélyzet alapképzése és folytonos továbbképzése komoly befektetést igényel a társadalom részéről. A folyamatban lévő tanügyi reform keretén belül a tanszemélyzet szakmai képzése kiemelten kezelt célkitűzés, mely értelmében az alap- és folyamatos képzésnek a jövő tanügyi és társadalmi-szociális követelményeivel, elvárásaival való megfeleltetés a cél. Tudatában vagyunk annak, hogy jó tanáraink, tanítóink lehetnek és fejthetik ki tevékenységüket a tantermekben vagy azon kívül:

- ha helyesen és a célnak megfelelően fektetünk be alapképzésükbe,
- ha támogatjuk őket pedagógusi pályafutásuk során folyamatos képzési programokkal és karrierjük fejlődésének lehetőségével (didaktikai fokozatok megszerzése, fizetésemelés, vezetői tanácsadói vagy szakfelügyeleti állások elfoglalásának lehetősége) és
- ha megfelelő motivációs – szakmai és személyre szabott – struktúrákat biztosítunk, amelyek először bevonják, majd megtartják a rendszerben a pedagógusi szakmára jól felkészített és tehetséges végzősöket.

Mondhatjuk tehát, hogy eredményes tanári működés megfelelő szakmai felkészültség, szakmódszertani, pszichológiai ismeret, tudás és tapasztalat nélkül nem is képzelhető el. Az a szellemi útravaló, amellyel ezen a téren a fiatal tanár elhagyja az egyetemet, részben nem elegendő és gyakorta kiegészítésre szorul, részben pedig az évek múltával – egyénenként változó mértékben ugyan, de – fokozatosan veszít elevenségéből. Ha ehhez hozzászámítjuk azt a szédítő ütemű fejlődést, amelyet általában a tudományok az utóbbi évtizedekben, de akár néhány év alatt is elértek, illetve elérnek, valamint a közvetlen környezetünkben már végbement, vagy épp most zajló változásokat, a pedagógusok állandó képzésének/továbbképzésének szükségessége természetesen nem képezheti vita tárgyát.

A pedagógusok háza éppen a tanszemélyzet folyamatos képzésének/ továbbképzésének az intézménye, az az intézmény, amely ezeket a képzési tevékenységeket szervezi és bonyolítja le, egy olyan programjánlat alapján, amely:

- megfelel a továbbképzéssel szembeni – előzetes igényfelmérésekre alapozott – aktuális elvárásoknak,
- a tantervi reform problematikájából, annak lebontásából következik, és
- figyelembe veszi a tanszemélyzet által kifejezett – szakmai fejlődésre vonatkozó – személyes szükségleteket.

A pedagógusok háza egy – a kifejezett továbbképzési igények irányába – nyitott intézmény, mely rugalmasan alakítható programokkal, szolgáltatási területekkel működik. Mindez szervezési és működési struktúrája alapján válik lehetővé.

Mint pedagógus-továbbképző és szolgáltató intézmény, kialakításának és működtetésének fő célja az adott régióban (megyében) szükségszerűen felmerülő továbbképzési igények feltérképezése, felmérése és megfelelő – az adott feltételekhez igazodó – szintű kielégítése, valamint különböző pedagógiai és eszköz jellegű szolgáltatások biztosítása.

A csíkszeredai székhelyű, Apáczai Csere János nevét viselő, Hargita Megyei Pedagógusok Házában – ahol saját, a kor követelményeinek megfelelő szinten kialakított és állandóan fejlesztett eszköz jellegű felszereltség, stratégiai fejlesztési megfontolásokat követő infrastruktúra, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségével kötött megállapodásokra épülő együttműködés, valamint a rendelkezésre álló humán erőforrással való közös gazdálkodás eredményeképpen – adottak a feltételek a **pedagógiai továbbképző, tanácsadó, információs és dokumentációs, valamint szolgáltató központ** működtetéséhez.

E sajátos, megítélésünk szerint szerencsésnek mondható helyzete meg-határozója intézményünk működési filozófiájának: **feladataink meghatározásánál és munkamódszerünkben a legfőbb elv a konkrét és a helyi igényekhez igazodó szolgáltató jelleg erősítése** a következők szerint:

- a nevelési-oktatási intézmények, a pedagógusok, a munkaközösségek, az intézményvezetők részéről beérkező igényeknek megfelelően szervezzük programjainkat, a helyszíni tanácsadást, szakvéleményezést;
- továbbképzéseinket a „megrendeléseknek” megfelelően szervezzük, nyitottak vagyunk a helyi továbbképzések segítségére, támogatására;
- segítjük a szakmai munkacsoportok, egyesületek kialakulását, működését;
- erősítjük szakmai munkakapcsolatainkat a régióban működő felsőoktatási intézményekkel, kihelyezett tagozataikkal, pedagógiai intézményekkel, oktatási központokkal.

A fontosabb feladatkörök meghatározásánál a következő – tapasztalatainkból fakadó – megfontolások, esetenként tények vezéreltek:

- az oktatási-nevelési intézmények szakmai szolgáltatás iránti igénye nem csökken, sőt helyenként folyamatosan növekszik, a pedagógiai szolgáltatások egyre inkább nélkülözhetlenné válnak az egyes intézmények szakmai tevékenységének meghatározásában;
- a szakmaiság iránti igény növekszik a közoktatás területén egyre nagyobb felelősséggel bíró és vállaló helyi közösségek, önkormányzatok részéről is;
- a Ház koordináló szerepe, a megfelelő szakmai háttér igénybevétele egyes területeken – különösen falvak, községek esetében – nélkülözhetetlen (pl. vezetői, szaktárgyi továbbképzés, szakmai-módszertani helyszíni tanácsadás, pedagógiai információk áramoltatása stb.).

Mindezeknek megfelelően a **pedagógusok háza feladatköreit** a következőkben határoztuk meg:

- az egyetemelőtti oktatás reformját segíti sajátos eszközei révén, ennek érdekében **fejlesztési és implementációs központként** működik;
- **adatbázisként, innovációs és szakértői központként** működik, segíti a tanszemélyzet és az oktatási intézmények vezetőinek folyamatos képzését, szakmai átképzést biztosít, **információs-dokumentációs szolgáltatást nyújt**, az egyetemelőtti oktatás teljes személyzete számára **szervezi a szakképzési és továbbképzési tevékenységeket**;
- **tudományos tevékenységek szervezésének központja**, ezenkívül nyomtatványok, sajtó, didaktikai eszközök **előállítását és forgalmazását**, valamint kulturális és szabadidős tevékenységek **kezdemenyvezését és szervezését** vállalja.

Évente a központ által nyújtott szolgáltatási területeket, az ezeken belül vállalható és ellátható feladatokat közzétesszük azzal a céllal, hogy bármely, megyénken, esetleg régiókon belüli oktatási-nevelési intézmény számára elérhetővé, hozzáférhetővé tegyük ajánlatainkat. A továbbiakban a legfontosabb szolgáltatási területekre vonatkozó fő feladatokat ismertetem, a teljesség igénye nélkül:

Pedagógiai szolgáltatások területei

Tanácsadás, szakvéleményezés

Fő feladatok:

- valamennyi műveltségterületen (esetleg tantárgyból, tantárgycsoportban) és iskolafokon a megyében felállítani a képzők, szaktanácsadók, szakértők, szak-konzulensek listáját és szakmai ajánlásait;
- a szakértői lista és szakterületi tevékenység közreadása a megye intézményei számára;
- a visszajelzett, beérkezett igények (megrendelések) folyamatos regisztrálása, koordinálása;
- az iskolák helyi nevelési rendszerének, pedagógiai programjának kialakításában segítségadás;
- kezdő igazgatók szakmai felkészítése, segédanyagokkal való ellátása;
- a vezetési funkciók gyakorlati megvalósításához helyszíni tanácsadás.

Pedagógiai innovációk, pályázatok segítése, program és eszközfejlesztési szolgáltatás

Fő feladatok:

- az intézmények innovációs munkájának segítése a szakértők bevonásával:
 - innovációs törekvések nyilvántartása, közreműködés pályázatok összeállításában.
- a pályázatokat készítő intézmények pályázatmegíró, koncepciókidolgozó munkájának szakmai véleményezése. Folyamatosan támogatjuk információkkal, szakmai véleményezéssel a különböző pályázatokon induló iskolákat.
- a központ bekapcsolódása a pedagógiai innovációs törekvések fejlesztésébe, adaptálásába.

Számítástechnikai tanácsadás, továbbképzés és szolgáltatások

Fő feladatok:

- számítástechnikai tanfolyamok folyamatos szervezése és lebonyolítása a korszerű számítógépes géppark maximális kihasználásával;
- igény esetén gépidő biztosítása, programbemutatók szervezése ott, ahol azt igénylik;
- helyszíni szakmai tanácsadás, szakkörök, számítástechnikai fakultációk témákban;
- iskolai szervezésű számítástechnikai továbbképzésekben részvétel, tematika összeállítása, előadók biztosítása;
- számítástechnikai eszközök vásárlásához segítségnyújtás;
- elektronikus posta (saját e-mail cím) használatának biztosítása minden érdeklődő, azt tudományos célokra felhasználó pedagógus számára;
- az Internet számítógépes világhálózat által nyújtott minden más információ-szerzési lehetőségek elérhetőségének biztosítása.

Szakmai-pedagógiai információk gyűjtése, tárolása és továbbítása

Pedagógiai könyvtárunk – a lehető legmodernebb környezetben – több mint 24 000 kötet könyvvel, tm. 30 féle pedagógiai témájú folyóirattal, többszáz hagyományos és nem-hagyományos információhordozóval (audio- és videokazetták, multi-médiás CD-k és szoftok) rendelkezik és folyamatos nyitva tartással áll az olvasók rendelkezésére. Az elsősorban pedagógiai és pszichológiai gyűjtőkörré specializálódott könyvtár és információs-dokumentációs pont az iskolai könyvtárak módszertani központjaként is működik.

Fő feladatok:

- könyvtári szolgáltatások biztosítása:
 - kölcsönzés,
 - másolat készítése (önköltségi áron, csak belső használatra),
 - olvasótermi szolgálat,
 - témakutatáshoz igények szerint bibliográfiák összeállítása,
 - könyvtárközi kölcsönzés;
- a könyvtári szolgáltatás mellett fontos a pedagógiai információk (és hordozók) tárolása, gyors áramoltatása;
- könyvtárosi továbbképzések szakmai segítése;

- videokatalógus megjelenítése, igények szerint új iskolai felvételek készítése és azok segítése.

Továbbképzések, képzések szervezése

Fő feladatok:

- az évi programajánlat a következőkre összpontosít:
 - a tantervek (curriculumok) fejlesztése,
 - az értékelés alternatív módszerei és technikái,
 - aktív didaktikai stratégiák, differenciált (megkülönböztető) oktatás (a tanulás tanítása, tanulási stílusok, a különféle intelligenciák elmélete stb.),
 - konfliktuskezelés és tárgyalási technikák,
 - az alternatív tankönyvek kiválasztása,
 - a számítógép-asszisztált tanítás-tanulás (a kommunikációs és információs technológia, a multimédia az oktatásban),
 - az osztályközösség menedzsmentje,
 - tanácsadás az iskolában,
 - gazdasági nevelés, vállalkozói ismeretek az iskolában;
- egyre nagyobb hangsúlyt kapjanak a vezetési készségeket és általános pedagógiai képességeket fejlesztő tréningek, alternatív pedagógiai módszerek bemutatása, ismertetése;
- a Bolyai Nyári Akadémia tanfolyamainak megszervezésében való aktív rész-vétel, a teljes program lebonyolításának koordinálása;
- szaktárgyi továbbképzések koordinálása, iskolai továbbképzések szakmai segítése;
- továbbképzés szervezése iskolavezetőknek, osztályfőnököknek (tréning-módszer terjesztése);
- kapcsolattartás szakmai társaságokkal;
- idegennyelv-oktató tanfolyamok (különböző fokú, angol, német, francia nyelv) szervezése;
- iskolai szintű belső továbbképzések segítése, előadók biztosítása;
- nevelési értekezleten előadások tartása, ill. előadók biztosítása.

Eszköz jellegű szolgáltatások

Önköltségi áron a következő szolgáltatásokat tudjuk biztosítani:

- másolatok készítése **(csak intézményi belső használatra!)**:
 - írott anyagokról,
 - videofilmekről (oktatófilmek),
 - audiokazettákról,
 - multimédiás CD-ről;
- írásvetítőhöz használható transzparens fóliák számítógépes tervezése és ki-vitelezése;
- videofelvételek készítése, szerkesztése;
- házi nyomda adta lehetőségek kihasználása kiadványok, munkalapok, munka-füzetek és más oktatási segédanyagok szerkesztésére és kiadására.

A Ház az utóbbi években nagy átalakuláson, korszerűsítésen ment (megy) át annak érdekében, hogy azzá a kulturális-információs-képzési gócponttá váljon, ami a jelen pillanatban. Kiepült információs hálózata, pedagógiai profilú kiadót működtet. Kis- és nagy előadótermei kiválóan alkalmasak tudományos konferenciák, előadás-sorozatok megtartására, ugyanakkor a Ház negyvenöt személy kényelmes és kellemes körülmények közötti elszállásolására is biztosít lehetőséget.

Az elmúlt évek tapasztalata az, hogy a megyei pedagógusok háza az oktatásban zajló, időnként megújuló reformfolyamatok sikeréhez alapvetően hozzájárulhat, sőt, annak kulcsintézményévé válhat, de a lehetőségek és azok kihasználása megyén-ként változó.